

Nya vänner i Västerbotten

Vilka träffade pappa och Adam på tåget?

Adam träffar Marja-Lisa och Markus.

Varför började de prata med varandra?

Pappa blev nyfiken på bilderna de tittade på.

Kryssa för det som stämmer.

- Flickan och pojken berättade att de åkte skoter upp på fjället.
- Flickan och pojken berättade att de åkte tåg upp på fjället.
- Flickan och pojken berättade att de åkte helikopter upp på fjället.

- Flickans familj var renägare.
- Pojkens familj var renägare.
- Både flickans och pojkens familj var renägare.

- Markus kunde prata samiska bra.
- Markus förstod samiska.
- Markus förstod inte samiska.

- Kalvarna märks på våren.
- Kalvarna märks på sommaren.
- Kalvarna märks på hösten.

- Kalvarna märks för att de inte ska springa bort.
- Kalvarna märks för att man ska veta vems kalv det är.
- Kalvarna märks för att det är en tradition.

Varför finns det många samer som inte kan prata samiska?

*Många samer kan inte samiska för att deras
föräldrar inte pratat samiska med dem. Förr fick
samerna inte prata samiska i skolan.*

Vad är en kolt? En kolt är samernas traditionella dräkt.

När använder samerna kolt? _____

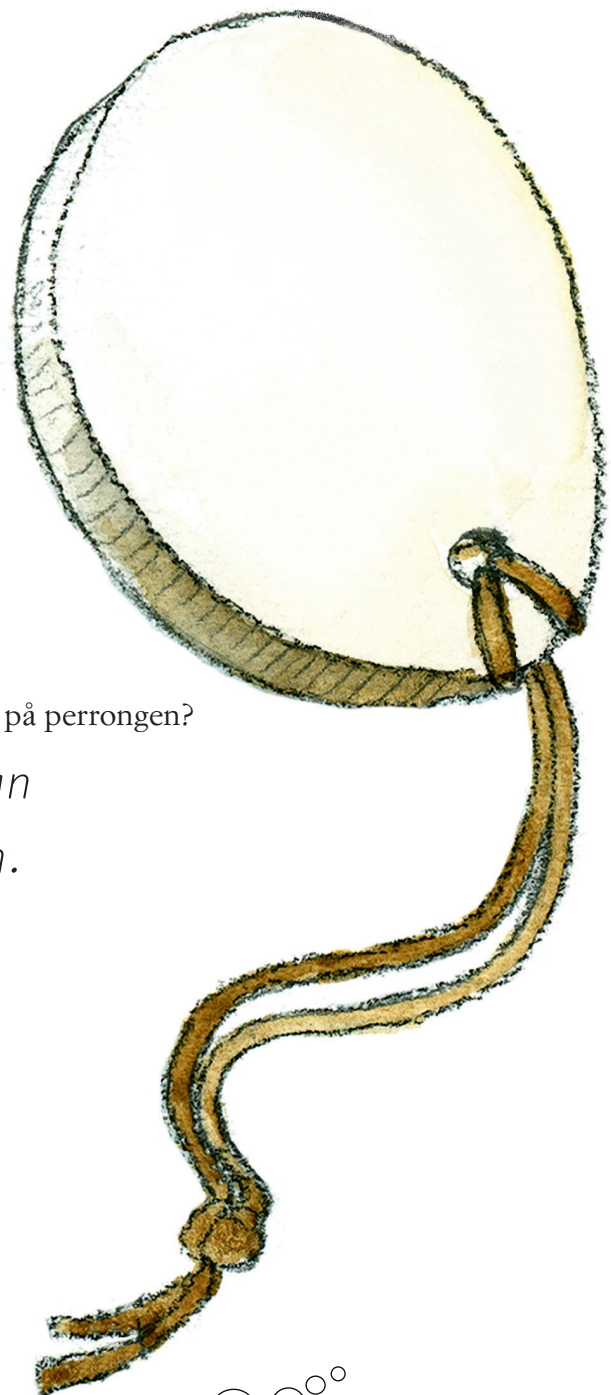
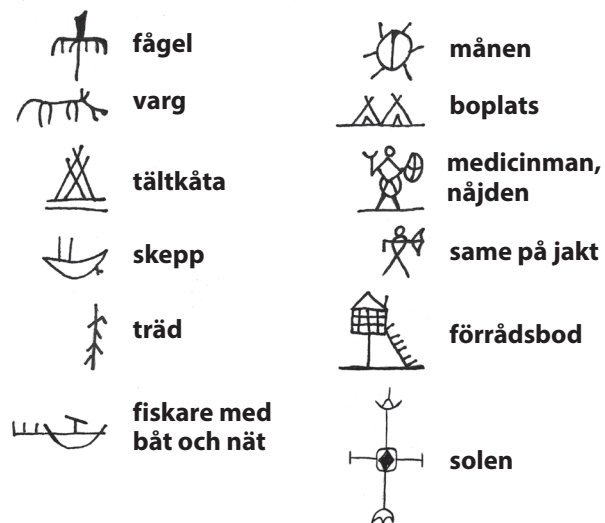
Kolten används vid festliga tillfällen.

Skriv "Jag heter" på nordsamiska. Mu namma lea

Vilka tre samiska dialekter finns det i Sverige?

nordsamiska, sydsamiska och lulesamiska

Rita samiska tecken på nyckelbrickan.

Hur kände sig Adam när han träffade sin mamma på perrongen?

Adam blev varm inuti när han såg sin mamma på perrongen.

Vad skulle Adam kolla när de kom till bilen?

Han ville hitta kartboken och kompassen.

Vad berättade mamma om morfar?

Morfar hade blivit bättre och fått komma till en rehabiliteringsavdelning.

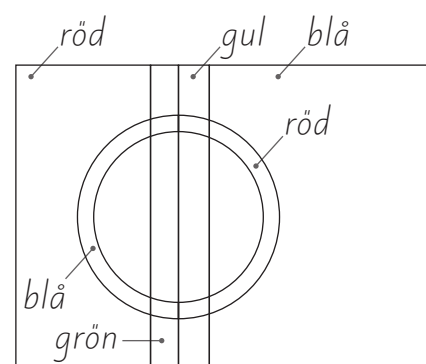
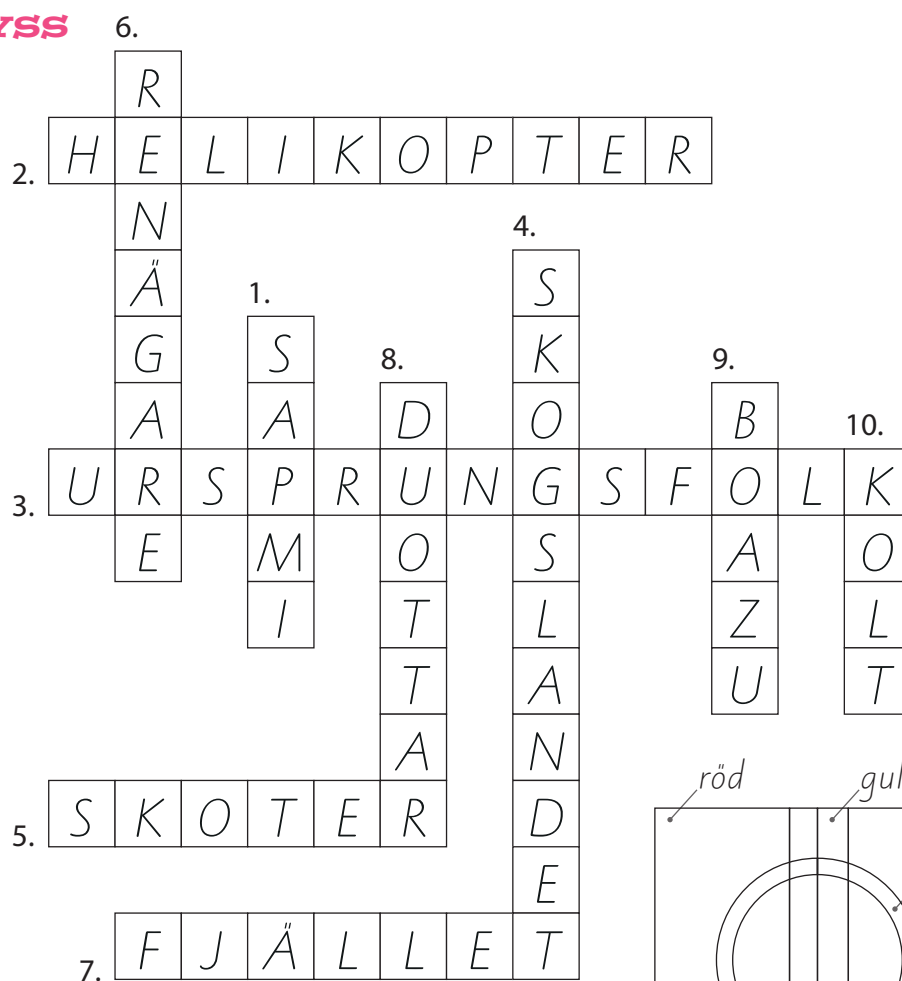

Fakta Västerbotten

Varför planterades det så många björkar i Umeå?

Björkarna skulle hindra elden från att sprida sig till husen i staden.

SAMEKRYSS

Färglägg flaggan.

1. Samernas land
2. Fordon i luften
3. Kallas människor som först levde i ett område
4. Där är renarna på vintern
5. Motorfordon på snö

6. 4 500 samer är ...
7. Där är renarna på sommaren
8. Fjäll på samiska (s. 238)
9. Ren på samiska (s. 238)
10. Samernas traditionella dräkt

Surströmming och häxor i Ångermanland

Åt vilket väderstreck åkte familjen när de lämnade Umeå?
Ringa in rätt väderstreck.

söder

norr

öster

väster

Vad hette familjemedlemmarna i familjen som de besökte?

Patrik, Carina och Kalle

Vad gjorde Adam och Kalle när de träffades? *Adam och Kalle gick och badade.*

Varför kallas kusten i Ångermanland för Höga kusten, tror du?

Kusten har höga klippor.

Vad hette fyren som de såg under båtturen?

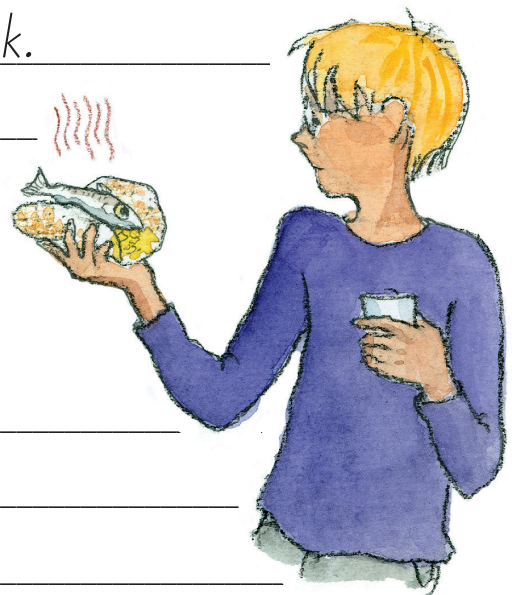
Högbondens fyr

Varför tror du att Adam tittade misstänksamt på surströmmingsburken?

Beskriv hur Patrik gjorde en surströmmingssmörgås.

Han rensade fisken. Sedan gjorde han en tunnbrödmacka med potatis och lök.

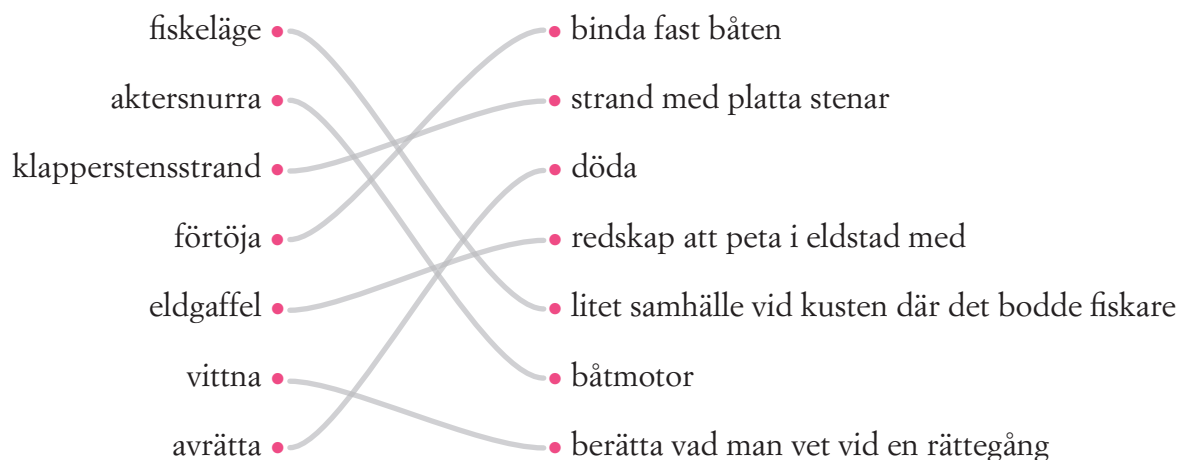
Överst la han små bitar av surströmming.

Surströmming är typiskt svenskt.

Vilka andra svenska maträtter känner du till?

Vad betyder orden? Dra streck till rätt förklaring.

Sant eller falskt? Skriv S eller F efter meningarna.

Carinas pappa höll på med släktforskning. S

Carinas släkt var från Sollefteå i Ångermanland. F

På 1600-talet trodde folk på häxor. S

Prästerna läste en bok som hette Hammarhäxan. F

Människorna trodde att djävulen och häxorna hade fester på Blåkulla. S

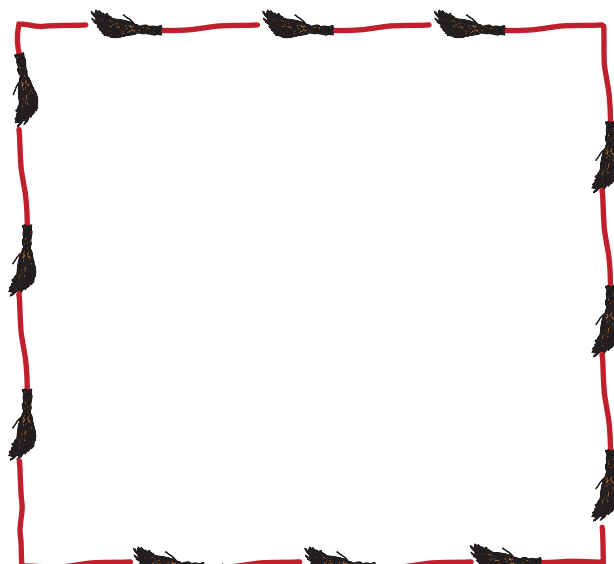
Prästerna ville åka med till Blåkulla. F

Prästen i Torsåker skrämde barn så att de berättade om Blåkulla. S

Många kvinnor blev dömda till döden för att folk trodde att de var häxor. S

Berget där de avrättades kallas Häxkullen. F

Vad trodde människorna att häxorna gjorde på Blåkulla. Skriv och rita.

Fakta Ångermanland

Hur gjorde man när man saltade in fisk förr i tiden?

Man varvade strömming och salt i stora tunnor.

Varför luktar surströmmingen illa? Kryssa för det som stämmer.

- Fisken är inlagd i vitlök.
- Fisken har jäst.
- Fisken är kryddat med illaluktande kryddor.
- Fisken är för gammal.

hängbro
pyloner kablar
Golden Gatebron
2 kilometer

Berätta om Högakustenbron. Använd orden i rutan.

ISTIDEN

Fyll in rätt ord i meningarna.

Den senaste istiden började för 100 000 år sedan.

Klimatet blev kallare och glaciärerna växte. Den stora isen tryckte ner landmassan. När isen smälte började landet höja sig. Landhöjningen är störst i Ångermanland. Det beror på att isen var tjockast just där.

Från stock till papper i Medelpad

Varför ville pappa plötsligt att de skulle stanna?

Pappa ville ta bilder på Sundsvall.

Från stock till papper, hur går det till?

Numrera meningarna i rätt ordning från 1–5.

3 Av fliset görs pappersmassa.

1 Timmerbilar kommer till pappersbruket med timmerstockar.

2 Stockarna mals sönder i flismaskinen.

4 Pappersmassan valsas och torkas.

5 Papperet rullas upp på stora rullar.

En hög signal ljud när de var i kontrollrummet. Vad var det som hände?

Det hade blivit ett brott i pappersbanan.

Fyll i rätt siffror i texten.

I pappersbruket går det åt 70 000 stockar om dagen.

Varje dag kommer mellan 110 och 120 timmerbilar hit.

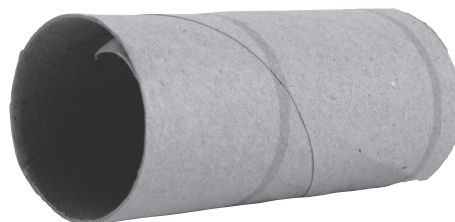
Pappersmassan består av 99 procent vatten och 1

procent träfiber. Pappersbanan går i 90 kilometer i timmen.

När det blir brott i pappersbanan kan stoppet kosta 1 000 kronor i minuten.

1
90
99
1 000
70 000
110–120

OBS!
DENNA SIDA HAR ETT FEL I ARBETSBO-
KEN. ETT BROTT I PAPPERSBANAN KAN
KOSTA 1 000 KR I MINUTEN.

Fakta Medelpad

Förklara vad som är speciellt med berget Flataklocken.

Flataklocken är Sveriges geografiska mittpunkt.

Sant eller falskt om Sundsvall? Skriv S eller F efter meningarna.

Sundsvall är en kuststad. S

Sundsvall ligger norr om Indalsälven. F

Sundsvall brann år 1888. S

Sundsvall och Umeå brann ner olika år. F

900 sundsvallsbor förlorade sina hem i branden. F

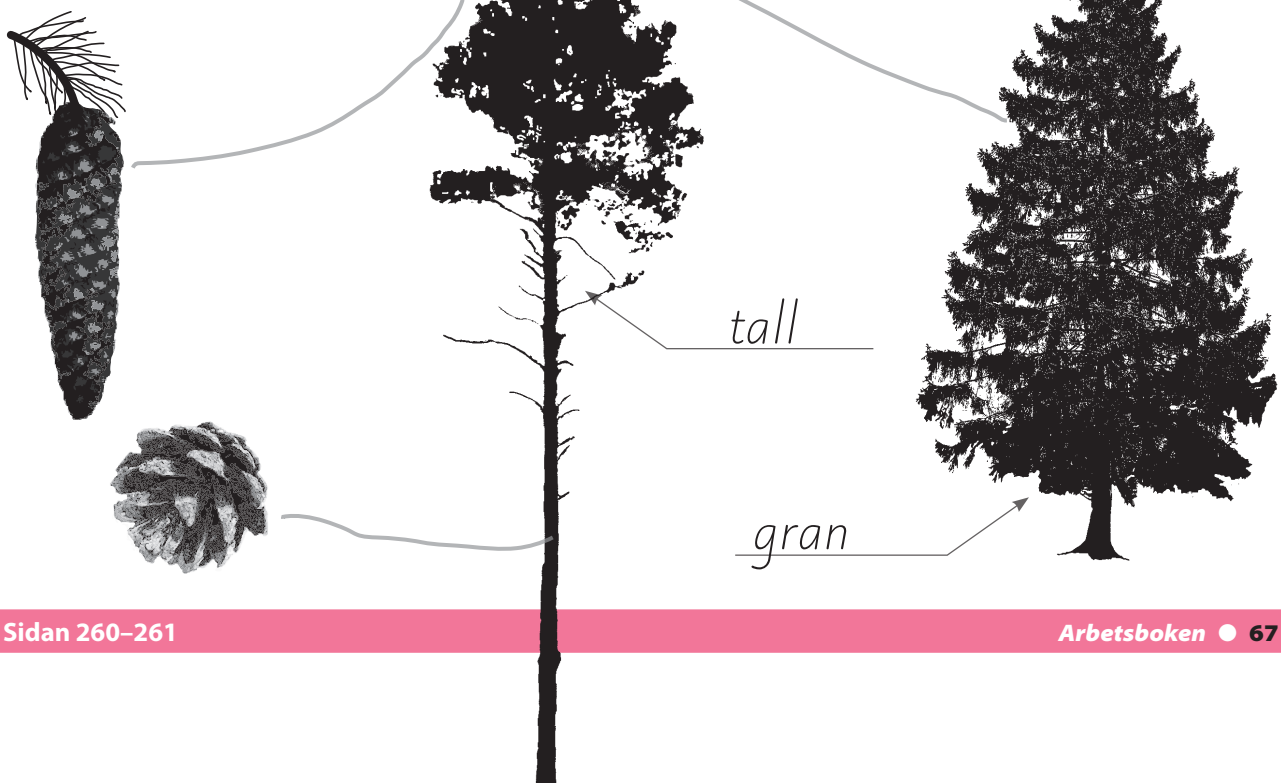
Varför var det ett hårt slit att arbeta i skogen förr? Allt arbete gjordes för hand. Skogsarbetarna bodde i kojor i skogen.

Varför var det bra att fälla träden på vintern? På vintern kunde timret köras med häst och släde till älven.

Vad gjorde flottarna? Timmerflottarna lossade stockar som hade fastnat i stora brötar.

Vilka träd är det här?

Dra streck från kotte till rätt träd.

Fest i Hälsingland

Vad tänkte Adam när han såg fotot på instrumentbrädan?

Han tänkte att det var omöjligt att hitta Åby gård.

Det var bara en dröm.

Läs sidan 262–263 en gång till och fyll i rätt ord i texten.

John och Gunilla hade en dansbana i trädgården.

– Jag ska fotografera huset, sa pappa. De bor ju i en riktig gammal

hälsingegård.

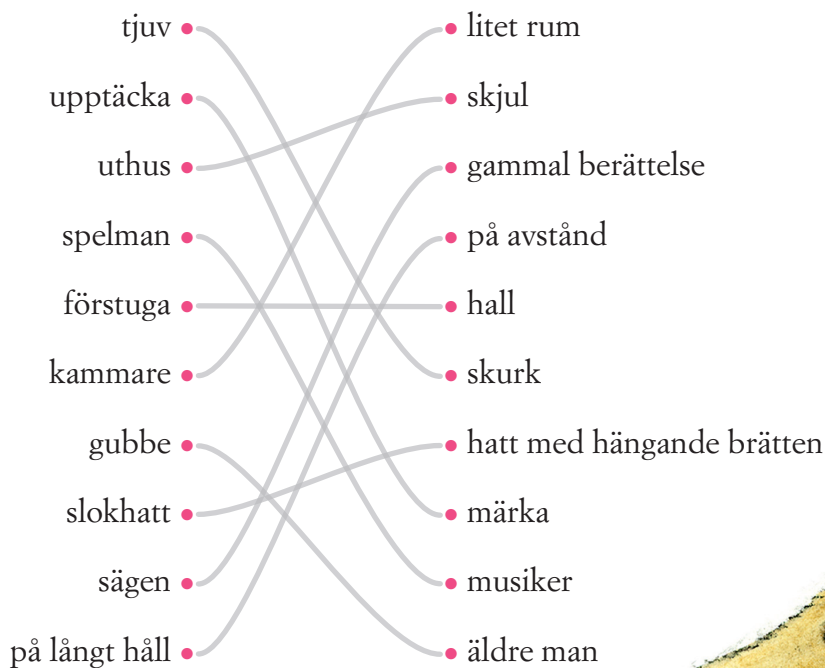
Huset låg i slutningen ner mot Ljusnan.

Det stod flera bilar på uppfarten och alla kanske inte var låsta.

Några kvinnor hade lagt ifrån sig sina handväskor på stolarna i trädgården.

En tjuv kunde låtsas vara gäst och gå runt här utan att någon upptäckte det.

Dra streck mellan de ord som betyder ungefär samma sak.

Berätta varför Adam följde efter mannen.

*Adam trodde att mannen
var en tjuv.*

Vad hände med kompassen i detta kapitel? Numrera meningarna i rätt ordning från 1–5.

- 3 Adam upptäckte att kompassen var försvunnen.
- 1 Adam upptäckte en man som smög runt bland husen.
- 5 Adam fick tillbaka kompassen av Bosse, som hittat den.
- 4 Spelmännen talade om att någon hade hittat en borttappad kompass.
- 2 Adam följde efter mannen och tappade kompassen utan att han märkte det.

Vad kallas den gamla berättelsen som John berättade?

Hårgasägnen

Beskriv hur den okände spelmannen i sägnen såg ut.

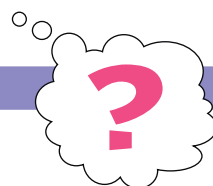
Han hade slokhatt, lysande ögon, svans och bockfötter.

Vad hände då han spelade?

Ungdomarna kunde inte sluta dansa.

Varför väckte pappa Adam mitt i natten?

Han hade hittat ett foto av Åby gård.

Fakta Hälsingland

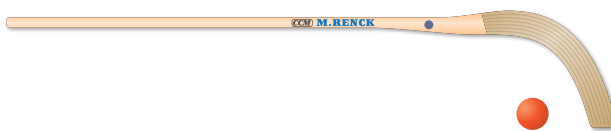
Vad heter den stora älven som rinner genom Hälsingland? Ljusnan

Skriv namnen på några städer i Hälsingland.

Förslag: Ljusdal, Hudiksvall, Söderhamn

Titta på bilden på sidan 270. Varför brukar hälsingegårdarna kallas bondeslott, tror du?

Vad heter de fyra bästa bandylagen i landskapet?

Edsbyn

Bollnäs

Broberg/Söderhamn

Ljusdal

Hur fick Hudiksvall namnet Glada Hudik? Kryssa för det som stämmer.

- Hudiksvallsborna är ovanligt glada.
- Det finns en ort utanför Hudik som heter Glada.
- På 1800-talet hade träpatronerna glada fester i staden.
- Många komiker kommer från Hudiksvall.

Skriv tre frågor om Östersjön. Byt bok med en kamrat och svara på frågorna.

Fråga: _____

Svar: _____

Fråga: _____

Svar: _____

Fråga: _____

Svar: _____